

ESCRIT AHIR

Enciclopèdia de Menorca

FERRAN PASTOR
Un reportatge televisiu sobre la festa de Sant Joan a Ciutadella m'ha recordat l'aurèola permanent que envoltava tot allò relacionat amb Menorca durant la meua estança a Mallorca i Eivissa. Hom s'admirava de la capacitat dels menorquins i menorquines per preservar l'equilibri econòmic de l'illa i lluitar-la així de la segura destrucció del turisme de masses. Als medis més il·lustrats aquest mèrit era arrodonit per una sana enveja per la saludable vida associativa i cultural menorquina. A més els pactes i el predomini de l'esquerra en les seues institucions certificaven de manera inapel·lable -en plena marea conservadora a les Illes- el seny i la fortuna de la balear menor.

Jo, val a dir-ho, m'esforçava per veure un tarannà d'aquesta casta en les menorquines i menorquines que coneixia al treball, de farra o a la facultat; era inútil, ni llegint el *Diario de Menorca* cada setmana aconseguia percebre cap diferència de la resta d'illencs que no foren quatre exotismes en el lèxic, relíquies -em deien- de la dominació britànica. Aquesta manca de perspècia m'esperonà a embarcar-me cap a Ciutadella per tractar de veure-hi més clar.

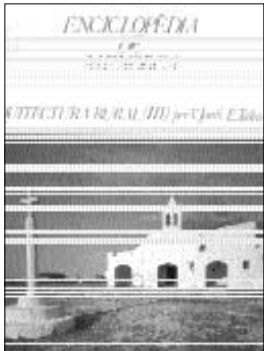
Tanmateix, les troballes bibliogràfiques d'aquell viatge eclipsaren els interessos inicials. Sobretot, vaig tornar convençut que culturalment no seriem el mateix sense Menorca. Assenyalem primer que res que ha estat el bressol de figures de primer ordre en els darrers segles: L'il·lustrat Joan Ramis en el

XVIII, autor de la tragèdia "Lucrècia", l'obra cabdal del nostre neoclacissisme; Josep Maria Cuadrado, l'erudit romàntic que vigoritzà l'historiografia illenca del segle XIX, o Francesc de Borja Moll, l'editor i gramàtic de la represa del XX. Els tres, però, encara són la part més visible del gran iceberg que és l'apassionant història cultural menorquina, tan imbricada, per cert, en els successus canvis de sobirania política que ha patit l'illa.

Eines per resseguir aquesta història no en manquen. Començaré recomanant l'*Enciclopèdia de Menorca*, pionera de les enciclopèdies il·lenques, la qual és feta amb el rigor que pertoca a l'herència de les inquietuds d'aquella illustrada Societat Maonesa del segle

X V I I I . L'erudició a l'illa és ben representada per la Revista de Menorca, publicada per l'Ateneu de Maó, successor de la "Societat", la qual s'edita des del segle XIX. Si el que necessitem són materials divulgatius i didàctics és obligada la visita al Institut Menorquí d'Estudis, el

qual ha publicat nombroses col·leccions que tracten tots els aspectes del medi natural, social i literari de l'illa, a més de la revista *Meloussa*. Acabarem amb tres guies d'excursió per introduir-nos en l'univers civil i cultural menorquí: El Resum d'història de Menorca, publicat per l'editorial Moll, el monogràfic de la revista *Lluc* sobre Menorca (1995) i la publicació de les Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Menorca (1994).

Converses sobre Literatura Infantil i Juvenil

Ja fa temps que no parlàvem...

Gemma Lluch

I he trobat a faltar aquestes línies. Tenia missatges d'alguns amics, com el de Mercè Sarrió, qui em va demanar que us recomanara un llibre magnífic, *Gosset, gossarro*, de Daniel Pennac (Tàndem Edicions); amb vitalitat, ella movia les

mans mentre em parlava de la riquesa del text i de com agradava als seus estudiants.

Poder escriure en una secció com aquesta que no t'obliga a parlar de novel·lats et permet recollir els suggeriments dels amics i allora parlar d'aquells llibres que van més enllà de la novel·la, com els clàssics, per exemple. Per què ens en trobem tan lluny? No fa molt una companya d'institut em comentava l'èxit que havia tingut amb la lectura de *Frankenstein* i com els alumnes de quart d'ESO s'havien sorpresos de la diferència que "original" tenia amb les versions cinematogràfiques que coneixien. De la mà de la literatura, havien descobert que Frankenstein era un personatge malalt d'amor! Això m'anima a recomanar dos títols acabats de publicar per l'editorial Edebé en l'acurada col·lecció "Nòmades del temps": de Walter Scott, *Ivanhoe* i de Jules Verne *Miquel Strogoff*, dues magnífiques novel·les que proposen uns protagonistes, tant ell com ella, heroics, solidaris, lluitadors i enamorats.

Però avui hi ha molts llibres per recomanar. Ja us vaig parlar de la col·lecció "Sopa de llibres" i avui us comento dos títols nous en castellà de dos autors que han rebut el Premi Nacional de Literatura Infantil i Juvenil i que ja són dos clàssics: el primer és Fernando Alonso i el llibre *El misterioso influjo de la barquillera* i el segon és Juan Fariás i el llibre *Un cesto lleno de palabras*. Dos reculls de contes, ben escrits, modelics i amb un llenguatge digne de qualsevol narració.

Poques vegades parlem de teatre, però m'agradaria amb el nou curs esmenar el silenci. Per tant, apunteu dues col·leccions publicades per La Galera: la primera, *Tramoia*, adreçada als joves i que proposa uns llibres ben complets amb les seccions: l'autor i l'obra, els personatges, el text teatral, preparació de l'obra i espai per al record.

És a dir, una proposta concreta on a més del text teatral apareix informació per contextualitzar les obres publicades (com *El malalt imaginari* de Molière) o diferents ajudes per transformar el text en representació teatral. L'editorial no ha oblidat que el teatre també interessa els més petits i la col·lecció "Tramoia" conté una sèrie amb finalitats i continguts semblants però adaptats a una altra edat.

Adormits sobre els miralls és una nova novel·la de Jordi Sierra i Fabra (Editors Associats). El nom ja és garant d'una narració ben escrita, ben tramada i que capta l'interès del lector; a més, per a sorpresa de molts, millora l'estil i les propostes en la majoria de les noves propostes. En aquest cas ha situat l'acció a Cuba, on el jove Didac viatja per reconstruir la història dels avis. Molt interessant el recorregut, l'aventura vital proposada, però també la mirada sobre la nova Cuba, que recorda els orígens d'una revolució sobretot humana. Un llibre que descobreix la història, les motivacions i les palpitations d'un país. I molt ben resolt el mecanisme utilitzat per integrar la història de Cuba o les explicacions sobre les "jineteras" amb la maduració i les descobertes de Didac.

I per acabar, un llibre de Diego Gómez, *Sommis sense por* (Edicions 96). Aquest mestre i activista ens proposa un text per als xiquets d'Infantil escrit amb lletres majúscules i amb jocs de llengua que de segur agradarà i us permetrà passar-ho bé a l'aula.

He dit "per acabar"? Permeteu-me abans fer-vos una recomanació: si llegiu aquestes línies possiblement us interessa la literatura per a infants i joves, i m'agradaria recomanar-vos la lectura d'una revista que us serà ben útil als centres: *Faristol*. Està editada pel Consell Català del Llibre per a Infants i Joves i si la voleu rebre només heu de ser membres de l'Associació Catalana d'Amics del Llibre Infantil i Juvenil (ACALI. Carrer Mallorca, 272-274, 08037 Barcelona). Ànim, és una llàstima que iniciatives com aquesta que ens informen sobre tot allò que ocorre en la literatura infantil no siguin més conegudes per falta d'informació. La subscripció és de 2.300 pessetes a l'any.

Gemma.Lluch@uv.es

ESCRIT AVUI

Cent anys d'il·lusions
Josep Lluís Peiró
Pròleg: Isabel-Clara Simó
Editorial Imatges, Alcoi,
2001. 230 pàgines.

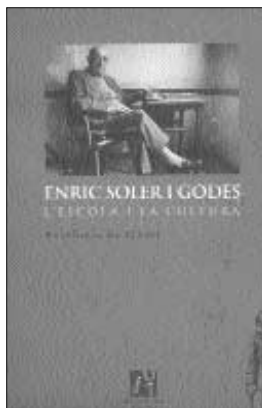

Com afirma l'escriptora Isabel-Clara Simó a la introducció del volum, "un llibre sobre cinema és molt més que un llibre d'història; és una mena de recorregut sentimental per les nostres vides". Josep Lluís Peiró, un

conegut mestre de Muro vinculat a la renovació pedagògica i motor de múltiples iniciatives en defensa del valencià a l'Alcoià i el Comtat, militant també d'aquest Sindicat, fa un repàs apassionat farcit, de dades inèdites, curiositats i anècdotes, per la història del setè art a les sales d'exhibició locals. A partir d'una exhaustiva col·lecció de prospectes de mà, recopilada al llarg de la seua vida, Peiró ha enllestit un luxós volum amb més d'un miler de reproduccions a tot color, testimonis d'una part important de la cultura del segle XX. Els textos i les imatges recuperen amb nostàlgia les experiències i sensacions "en aquelles fàbriques de somnis on les sensacions potsen el temps ha desfigurats, però no mai ens les ha pogut treure del cap".

Enric Soler i Godes: l'escola i la cultura
Universitat Jaume I,
Castelló, 2001. 317 pàgs.

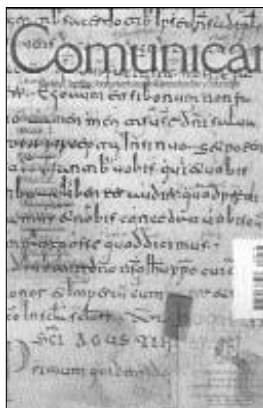
La relació entre l'escola i la cultura és l'eix que explica la vida i l'obra del mestre Enric Soler i Godes (1903-1993), i ahora és testimoni del País Valencià del segle XX, en una època com-

plexa i apassionant que ha implicat l'evolució de l'escola, de la pedagogia i del compromís dels mestres.

A les pàgines del llibre, els textos de Soler i Godes mostren com l'autèntic mestre no solament viu en l'entorn limitat de la seua professió. L'escriptura periodística, la recerca als arxius, la conversa amistosa, l'excursionisme o la participació social són també manifestacions essencials d'una concepció humanista i apassionada de l'educació.

Comunicar.
Revista científica iberoamericana de Comunicació y Educación.
Huelva, 2001. 214 pàgs.

Amb l'edició del volum 17 aquesta revista, amb nou anys de vida, inicia una nova etapa i consolida la seua trajectòria com a publicació especialitzada en temes d'educació i comunicació. Presentada en un format més ampli que els anteriors i amb nova maquetat, els editors han apostat per mantenir en

gran part l'estructura de les seccions.

Amb tot, com s'afirma a l'editorial, "la presencia de los medios de comunicación en nuestras vidas debe constituir un revulsivo que permita una generación de hombres y mujeres más informados y no hipnotizados por un mercantilismo atroz y por la religión del consumo". Al Tema de l'actual exemplar, on participen destacats professionals de distints nivells educatius s'hi afegeixen altres apartats dedicats a reflexions, experiències, propostes i investigacions.

Més informació: www.grupo-comunicar.com

Llibres rebuts

- M. AINSCOW: *Desarrollo de escuelas inclusivas*. Narcea, Madrid, 2001.
- CONDORCET: *Cinco memorias sobre la instrucción pública y otros escritos*. Morata, Madrid, 2001.
- J. M. CANTÓ: *Dinámica de grupos*. Aljibe, Málaga, 2000.
- C. LAHORA: *La escolarización antes de 3 años*. Narcea, Madrid, 2001.
- K. KEALY: *Trabajo social: perspectivas contemporáneas*. Madrid, 2001.